

Консультація для батьків

Психологічні особливості розвитку дітей 4-го року життя

Молодший дошкільний вік (діти 3-4 років) - дуже важливий вік у становленні характеру та поведінки дитини.

Малюки стають більш рухливими і допитливими, збагачуються їх мовні можливості, розвивається уява, зростає почуття контролю і відповідальності.

Яскравий інтерес проявляється до мови, до слів. Вони починають сполучати знайоме слово з незнайомим, з'являється прагнення до питань. Якщо немає співрозмовника – дитина може розмовляти сама із собою.

Діти залюбки вчаться, оволодівають світом навколо себе; їх допитливість проявляється у численних питаннях «Чому?». Діти на цій стадії починають ідентифікувати себе з людьми, чю роботу ї характер вони здатні розуміти і високо цінувати. Бажання робити «як дорослі» задовольняється у грі, в якій малята за допомогою фантазії моделюють, відтворюють соціальну реальність, приміряють на себе дорослі ролі, беруть відповідальність за їх виконання.

Молодший дошкільний вік – це період переходу від предметної діяльності до гри. Гра, малювання, конструювання, ліплення, аплікація починають формуватися як самостійні види діяльності. Діти дуже люблять грати з однолітками, але прагнуть забрати іграшку у свого товариша й вважають, що ця іграшка належить тільки йому. Ставитися до цього потрібно спокійно, але пояснювати, що ця річ не його. Спостерігається повна байдужність до того, що вона скривдила свого товариша, діяльність спонтанна, невимушена поведінка. Дитина не знає, що вона намалює, зліпить, побудує. Дитина перебуває у деякій дисгармонії із собою і з навколишніми, рухи рвучкі, прагне когось вдарити, штовхнути, щось перевернути. Спілкування з однолітками для них важке. У мовному спілкуванні часто спостерігаються хвастощі, з'являються прізвиська.

У цьому віці малята вже знають про призначення різноманітних предметів побуту, однак способами їх використання володіють недостатньо. Увагу дитини починають привертати нові предмети і явища,

складні дії з ними, вона намагається експериментувати: уважно розглядає конструкцію машинки, подивляється до слідів, які залишає пензлик. Так починає розвиватись допитливість та інтерес до навколишнього світу – важливі показники розвитку.

Вік 3-4 років – сприятливий період для розвитку наочно-дійового мислення; діти в цьому віці – діячі! А не спостерігачи. Тому слід забезпечувати умови для їхньої різноманітної діяльності – обстеження, складання, випробування, конструювання, сортування, імітації тощо. Дидактичні ігри, малювання, ліплення, аплікації, побутова праця, праця з елементами практичного експериментування в природі – важливі складові виховного процесу що сприяють розвитку сприйняття, наочно-дійового та наочно-образного мислення.

Для трирічної дитини особистість дорослого ще доволі значна. Тому на загальний психічний розвиток дитини краще впливають **спільні дії батьків з дитиною.** Спостерігається емоційна неврівноваженість дитини, часто бувають емоційні крайнощі – сильно переживає невдачу, різко змінюється настрій до позитивних емоцій. Спостерігається висока емоційна активність, часті скарги. З'являється інтерес до перебільшення, нестриманість.

Не очікуйте від дітей цього віку швидкого й обов'язкового виконання якоїсь дії, спробуйте не нав'язувати, а домовлятися!

Необхідною умовою доброго самопочуття та розвитку маленької дитини в дитячому садку є довіра і приязність до вихователя.

У другому півріччі доцільно спонукати малюків до певної самостійності. Важливо вчасно помітити намагання дитини виконувати самостійно ті чи інші дії та підтримати позитивною оцінкою незалежно від результату. Ініціативні дії дитини, навіть якщо вони закінчуються невдачами, є свідками активності. Дитина, якій цікаво, яка відчуває певну свободу, швидше стає самостійною. **Численні заборони, негативні оцінки, примушування для дітей цього віку психологічно недоцільні. Краще ті чи інші успіхи дитини порівнювати тільки з її власними минулими і майбутніми результатами (Вчора ще не вмів, а сьогодні вже навчився), а не з результатами інших дітей.**

З розширенням досвіду, досягненням успіхів у різних видах діяльності, переживанням позитивних та негативних оцінок з боку рідних та інших значимих дорослих у дитини формуються стійкі риси поведінки, почуття гордості (власної гідності) і сорому, особистісне ставлення до оточення – до дітей, дорослих, предметного світу, природи, до самого себе, певні потреби, мотиви діяльності. Це дає підстави називати дитину 4-го року життя особистістю, що росте, розвивається, ускладнюється, удосконалюється. **Новими утвореннями у психіці дітей**

є потяг до спілкування та сумісної діяльності з ровесниками, перехід від гри «поряд» до гри «разом». Виокремлення себе від оточуючих, порівняння себе в іншими людьми.

Основні досягнення 4-х років

- Активне формування особистісних якостей дитини, розвиток та проявлення позитивних і негативних рис характеру, які були закладені у період кризи 3-х років.
- Якісні зміни в становленні взаємовідносин із однолітками, прагнення до колективних видів діяльності, активне усвідомлення норм і правил соціально-суспільних взаємовідносин.
- Розвиток культури спілкування із дорослим, вміння слухати і чути співрозмовника, вести активний діалог.
- Сенситивний період виникнення і розвитку сюжетно-рольової гри, основним змістом якої є моделювання відносин між людьми, прагнення до об'єднання у ігрові підгрупи по 3 -5 чоловік при творчій взаємодії з дорослим.
- Бурхливий розвиток допитливості, прагнення до пізнання нового.
- Прояви зачатків логічного мислення в елементарній дослідницької діяльності, яка проводиться дітьми за власною ініціативою з метою пізнання оточуючого (досліди та експерименти з природними об'єктами, самостійні висновки і аналіз).
- Активний розвиток, проявлення інтересів та здібностей дитини. Прагнення до самореалізації задоволення особистісних притягань.
- Початковий етап формування довільних форм запам'ятовування і розвиток творчого уявлення.

У три роки дитина вміє

Гра:

- намагається проявляти ініціативу у грі;
- виконує певну роль (під час гри вона може бути «мама», «лікар»);
- розуміє, яка її роль у грі;
- фантазує у грі (введення казкового персонажа);
- наслідує інших дітей чи дорослих (в будь-яких іграх);
- дотримується правил у активних іграх;
- складає з кубиків будинок, паркан, машину, місток (дивлячись на еталон, зображення в книжці, за мовною інструкцією, за задумом).

Соціально-емоційна сфера:

- дитина радіє схваленню;
- проявляє ініціативу, самостійність в діях;
- відчуває радість, коли вдалось щось здійснити, чогось досягти;
- виявляє почуття гордості за себе («краще за всіх бігаю»), за батьків («тато найсильніший», «мама найкрасивіша»);
- допитлива;
- володіє невербальними засобами емоційного контакту: власні почуття виявляє поглядом, мімікою, жестами, виразними рухами;
- описує словами власні емоційні стани: «сміюся», «боюся», «замерз».

Мовлення:

- використовує складні речення для спілкування;
- застосовує різні слова, щоб описати власні бажання, почуття, враження;
- висловлюється простими, граматично оформленими фразами;
- коментує власні дії;
- ставить питання пізнавального характеру: «Де?», «Куди?», «Чому?», «Коли?» та інші;
- правильно відтворює почуті від дорослих незнайомі слова, фрази;
- легко розучує вірші, пісеньки, може переказати казку або її частину;
- значну кількість звуків вимовляє вірно (голосні і прості приголосні);
- може казати «дякую», а також слова привітання, прощання.

Самообслуговування:

- одягається та роздягається самостійно, з певною допомогою батьків;
- знає, для чого потрібні певні предмети, де вони знаходяться;
- виконує доручення з декількох дій (віднеси, постав, принеси);
- може самостійно вимити руки з милом, вмитися, скористатися рушником;
- користується носовою хусткою;
- контролює власні фізіологічні потреби;
- їсть акуратно.

Якими діти народжуються – ні від кого не залежить, але в наших силах зробити їх хорошими через правильне виховання.

Плутарх